

Samoobrona powszechna, obrona cywilna i zarządzanie kryzysowe a edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony ludności

Jedną z wielu funkcji państwa jest zapewnienie obywatelom podstawowych warunków ochrony przed potencjalnymi i realnymi zagrożeniami. I chociaż zadania te w większości przypadków pozostają w gestii administracji samorządowej (przede wszystkim) oraz organów władzy, administracji, organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych, to dużą rolę w tych dziedzinach przypisuje się obywatelom.

Zasadniczą cechą nowoczesnej cywilizacji jest gwałtowny postęp w wielu dziedzinach, w tym w dziedzinie nauki i techniki. Żyjemy w czasach, kiedy rozwój wielu dziedzin naukowych i towarzyszący im postęp techniczny wpływa bezpośrednio na realia codziennego życia człowieka i coraz bardziej warunkuje jego istnienie. Osiągnięcia nauki i techniki umożliwiają człowiekowi realizowanie wielu celów życiowych, dzięki czemu może on w coraz większym stopniu przekształcać warunki społeczne w swoje bezpośrednie środowisko życia.....

Minęły czasy, gdy do działalności zawodowej, społecznej lub prywatnej wystarczyła dobra wola jednostki, gdy ograniczano się do posługiwania się opinią lub radami specjalistów w tych dziedzinach. Coraz bardziej niezbędna do działania każdego człowieka staje się wiedza społeczna, ekonomiczna, polityczna i obronna. Wiedza obronna coraz częściej zajmuje jedną z priorytetowych pozycji. Konieczne zatem staje się posiadanie odpowiednich umiejętności działania oraz znajomość właściwych metod i środków osiągania pożądanych celów społecznych. Tym samym, jak nigdy dotąd, elementy wiedzy o świecie, państwie i jego systemie obronnym stają się sprawą szczególnie ważną dla przyszłości narodów i społeczeństw... Samoobrona powszechna to termin z zakresu teorii wojskowości określający oddolną formę obrony narodowej (system obrony narodowej dzieli się na dwie części: cywilną i wojskową), polegającą na samoradnym, trwałym lub doraźnym organizowaniu się ludności cywilnej w miejscu zamieszkania, dla przeciwstawienia się zagrożeniom życia, mienia i środowiska. Zagrożenia te mogą wynikać zarówno z działalności ludzkiej, jak i z przyczyn naturalnych.

Obowiązek szkolenia ludności w zakresie powszechnej samoobrony obejmuje każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej. Szczegółowo reguluje to Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP – Rozdział 4, Powszechna samoobrona ludności (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416).

Szkolenie w zakresie powszechnej samoobrony polega na obowiązkowym udziale ludności w zajęciach podstawowych lub ćwiczeniach praktycznych. Zajęcia podstawowe, w cyklu pięcioletnim, prowadzi się w formie zorganizowanego szkolenia lub w formie samokształcenia, w celu teoretycznego przygotowania ludności do wykonywania zadań samoobrony. Ćwiczenia praktyczne polegają na wykonywaniu przedsięwzięć mających na celu nabycie praktycznych umiejętności ochrony własnego zdrowia i życia, gospodarstwa domowego oraz udzielania pomocy poszkodowanym.

Zajęcia podstawowe dla osób zatrudnionych organizuje się i prowadzi w zakładach pracy, a dla pozostałej ludności w miejscu jej zamieszkania.

Ewidencję osób podlegających obowiązkowi szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony oraz osób, które odbyły przeszkolenie, prowadzą:

- kierownik (właściciel) zakładu pracy – w stosunku do pracowników zakładu,- Wójt – w stosunku do pozostałych osób. W ramach przygotowania do samoobrony mieszkańcy mogą być zobowiązani przez Wójta do:
- przygotowania ochrony budynku lub lokalu mieszkalnego oraz mienia osobistego i indywidualnego,
- zabezpieczenia własnych źródeł wody pitnej i środków spożywczych przed zanieczyszczeniem lub skażeniem,
- utrzymania i konserwacji posiadanego oraz przydzielonego sprzętu i środków ochrony,

- utrzymania i konserwacji domowych pomieszczeń ochronnych,
- wykonywania innych przedsięwzięć mających na celu ochronę własnego życia, zdrowia i mienia oraz udzielania pomocy poszkodowanym.

Także państwo ma wobec swoich obywateli szereg zobowiązań w zakresie promowania samoobrony powszechnej. Są one realizowane m.in. poprzez szkolenia z zakresu przysposobienia obronnego młodzieży szkolnej. Również organy administracji samorządowej na szczeblu gminy zobowiązane są do prowadzenia działalności z zakresu planowania i prowadzenia szkolenia z powszechnej samoobrony.

Obowiązki ludności w zakresie przygotowania do powszechnej samoobrony

1. Zapoznanie się z rodzajami alarmów, sposobami ogłaszania i odwoływania oraz zasadami zachowania się po ich usłyszeniu,
2. Zapoznanie się z rozmieszczeniem najbliższych budowli ochronnych w miejscu pracy i zamieszkania,
3. Zaopatrzenie siebie i członków rodziny w indywidualne środki ochrony przed skażeniami,
4. Zaopatrzenie domowej apteczki w podstawowe leki i materiały opatrunkowe,
5. Opanowanie zasad i sposobów udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym,
6. Zgromadzenie i odpowiednie zabezpieczenie zapasów żywności i wody dla siebie i rodziny na czas utrzymywania się zagrożenia,
7. Przygotowanie mieszkania (budynku) pod względem ppoż., zaciemnienia i ochrony przed skażeniami,
8. Zabezpieczenie - na wsi budynków inwentarskich, zwierząt, płodów rolnych i pasz oraz wody pitnej dla ludzi i zwierząt,
9. Zapoznanie się z zasadami wykonywania prostych prac ratunkowych w rejonie porażenia,
10. Przypadku zarządzenia ewakuacji - zabezpieczenie mienia, wyłączenie dopływu wody, prądu, gazu, spakowanie rzeczy osobistych, dokumentów, środków ochrony przed skażeniami oraz żywności, ściśle wykonywanie poleceń organizatorów ewakuacji.

Ochrona przed skażeniami

Zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry przed skażeniami

Środkami zastępczymi chroniącymi drogi oddechowe są: maski przeciwpyłowe, tampony (respiratory), opaski ochronne.

Maskę przeciwpyłową wykonuje się z warstw tkaniny. Kilka warstw środkowych powinno być wykonanych z tkaniny grubszej włóknistej (flanela, barchan, wełna itp.), aby mogły spełniać rolę filtra. Maskę przeciwpyłową powinna zakrywać twarz, podbródek i uszy. Maskę utrzymuje się na twarzy za pomocą związanych z tyłu tasiemek. Do ochrony wzroku wykorzystujemy okulary typu gogle narciarskie lub podobne.

Tampon, zwany też respiratorem płatkowym, sporządza się z kilku warstw cienkiej tkaniny filtrującej zwilżonych roztworem odkażalnika. Mokry tampon pod uciskiem palców łatwo przyjmuje kształt twarzy i dobrze do niej przylega. Tampon chroni usta i nos.

Opaskę ochronną wykonuje się na ogół z gazy i waty. Sposób wykonania jest następujący: na środku rozłożonej gazy o wymiarach cm układa się warstwami grubości do 3 cm równolegle watę o wymiarach 30x20 cm; następnie brzegi gazy zawijają się i zszywa; końce gazy rozcina się na długości 30-35 cm z każdej strony do zawiązania z tyłu głowy. Opaska chroni usta i nos. Do zabezpieczenia oczu mogą służyć okulary przeciwpyłowe.

Jako środki zastępcze ochrony skóry mogą być wykorzystywane:

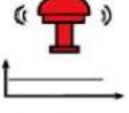

- wszelkiego rodzaju płaszcze i peleryny przeciwdeszczowe (wykonane z płótna impregnowanego lub podgumowanego, gumy, tkaniny z włókien sztucznych, plastyków itp.);
- buty gumowe, z tworzyw i skórzane z długimi cholewami, śniegowce itp.;

- rękawice gumowe, skórzane i z tworzywa;
- nakrycia głowy skórzane, gumowe i z tworzywa.

Zalecenia dla ludności

Zalecenia dla ludności Gminy Gostynin w zakresie działań przygotowawczych w celu zmniejszenia skutków wystąpienia zagrożeń:

RODZAJE ALARMÓW, SYGNAŁY ALARMOWE

RODZAJ ALARMU	SPOSÓB OGŁOSZENIA ALARMÓW		
	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU	WIZUALNY SYGNAŁ ALARMOWY
OGŁOSZENIE ALARMU 	 3 minuty Sygnał akustyczny – modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut	 Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	 ZNAK ŻÓŁTY W KSZTAŁCIE TRÓJKĄTA LUB W UZASADNIONYCH PRZYPADKACH INNEJ FIGURY GEOMETRYCZNEJ
ODWOŁANIE ALARMU 	 3 minuty Sygnał akustyczny – ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut	 Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	

KOMUNIKATY OSTRZEGAWCZE

RODZAJ KOMUNIKATU	SPOSÓB OGŁOSZENIA KOMUNIKATU	SPOSÓB ODWOŁANIA KOMUNIKATU
	ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU	
UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU SKAŻENIAMI 	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenie około godz. min. może nastąpić skażenie (podać rodzaj skażenia) w kierunku (podać kierunek)	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu (podać rodzaj skażenia) dla
UPRZEDZENIE O ZAGROŻENIU ZAKAŻENIAMI 	Formę i treść komunikatu uprzedzenia o zagrożeniu zakażeniami ustalają organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu (podać rodzaj zakażenia) dla
UPRZEDZENIE O KLĘSKACH ŻYWIŁOWYCH I ZAGROŻENIU ŚRODOWISKA 	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców (podać rodzaj zagrożenia, spodziewany czas wystąpienia i wytyczne dla mieszkańców)	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu (podać rodzaj klęski) dla

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 96).

Postępowanie po ogłoszeniu sygnałów alarmowych

Alarm powietrzny

Po usłyszeniu sygnału alarmu powietrznego **należy działać szybko, ale rozważnie i bez paniki.**

Osoby znajdujące się w domu powinny:

- przed opuszczeniem mieszkania należy szybko ubrać się, zabrać indywidualne środki ochrony, zamknąć okna i drzwi, wyłączyć urządzenia energetyczne, zgasić ogień w piecach, zabrać przygotowany zapas żywności, wody oraz dokumenty osobiste, latarkę elektryczną i dobrze zabezpieczyć mieszkanie;
- podczas pracy przy sprzęcie mechanicznym przerwać czynności i wyłączyć wszystkie urządzenia;
- wychodząc z domu należy wyprowadzić całą rodzinę, a także ostrzec sąsiadów, którzy mogli nie usłyszeć sygnału;
- nie wolno pozostawać w częściach budynku niezabezpieczonych przed działaniem skutków uderzenia z powietrza, a szczególnie na wyższych piętrach;
- w porze nocnej wygasić oświetlenie lub zaciemnić okna;
- w miejscach publicznych należy ściśle stosować się do poleceń organów porządkowych;
- ruch w miejscowościach gminy powinien być wstrzymany, przechodnie udają się do pomieszczeń lub miejsc ochronnych (ukryć).
- przed udaniem się do piwnic (schronów), właściciele żywego inwentarza powinni schronić zwierzęta w uprzednio przygotowanych pomieszczeniach ochronnych;
- do pomieszczeń ochronnych dla ludzi nie wolno zabierać zwierząt domowych, materiałów łatwopalnych i o silnym zapachu. W pomieszczeniach tych nie wolno palić tytoniu, używać lamp naftowych i świec;
- pomagać słabszym, chorym i ułomnym,
- podporządkować się ściśle poleceniom organów i służb obrony cywilnej,
- pracownicy w zakładach pracy powinni postępować zgodnie ze wskazówkami zakładowych organów obrony cywilnej,

Prowadzący pojazdy mechaniczne po usłyszeniu sygnału alarmu powietrznego winni zatrzymać je i zaparkować tak, aby nie blokowały ciągów komunikacyjnych i wejść do ukryć. Kierowca i pasażerowie powinni udać się do najbliższego ukrycia.

Osoby, które z jakichkolwiek przyczyn nie zdążyły udać się do budowli ochronnych, ukrywają się w zagłębieniach terenu lub za innymi trwałymi osłonami.

Alarm o skażeniach

Po usłyszeniu sygnału alarmu o skażeniach należy:

- nie zbliżać się do rejonu awarii,
- zachowywać się spokojnie, przeciwdziałać panice i lękowi, ściśle wykonywać zarządzenia służb porządkowych. Stosować się do zaleceń informacji przekazywanych w komunikatach, głównie środkami nagłaśniającymi umieszczonymi na samochodach Policji.

Przebywając na terenie otwartym należy:

- zwrócić uwagę na kierunek wiatru (obserwować unoszące się dymy, pary),
- opuścić zagrożony rejon (prostopadle do kierunku wiatru) stosując się do poleceń zawartych w komunikatach przekazywanych przez ruchome środki nagłaśniające,
- udać się do najbliższych budynków mieszkalnych lub publicznych.

Przebywające w pomieszczeniach osoby, które z jakichkolwiek przyczyn przed wystąpieniem skażenia nie zdążyły wyjść z rejonu zagrożenia powinny:

- włączyć odbiornik radiowy lub telewizyjny na jedno z pasm lokalnych, zastosować się do przekazywanych komunikatów i poleceń,

- pozostać w pomieszczeniach, zamknąć i uszczelnić mokrym papierem lub szmatami drzwi, okna i otwory wentylacyjne, przebywać w miarę możliwości w pomieszczeniach środkowych,
- osoby wyposażone w maski przeciwgazowe zakładają je,
- do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien innych otworów wentylacyjnych,
- powstrzymać się od spożywania posiłków, palenia tytoniu oraz prac wymagających wysiłku, a więc dużego zapotrzebowania na tlen,
- wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne (oprócz radia i telewizora), wygasić ogień w piecu,
- do ochrony dróg oddechowych stosować zwilżoną w wodzie lub w wodnym roztworze sody oczyszczonej chusteczkę, tampon z gazy, ręcznik itp.

Przebywając w obiektach użyteczności publicznej stosować się do poleceń kierownictwa.

Upředzenie o zagrożeniu skażeniami i zakażeniami

Po usłyszaniu upředzenia o zagrożeniu skażeniami lub zakażeniami należy:

- sprawdzić indywidualne środki ochrony (jeżeli są w posiadaniu),
- sprawdzić zabezpieczenie posiadanych zapasów żywności, wody, paszy,
- sprawdzić szczelność przygotowanych pomieszczeń dla ludzi i zwierząt,
- jeżeli nie ma innych zaleceń, udać się do pomieszczeń ochronnych (ukryć),
- przestrzegać ogłaszanych zarządzeń oraz wykonywać polecenia organów i służb OC.

Upředzenie o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska

Po usłyszaniu komunikatu ostrzegawczego należy:

- zachowywać się spokojnie, przeciwdziałać panice i lękowi, ściśle wykonywać zarządzenia służb po-rządkowych,
- podjąć działania przygotowawcze zgodnie z zaleceniami Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,
- stosować się do zaleceń i informacji przekazywanych w komunikatach,
- nie zbliżać się do rejonu objętego klęską żywiołową i zagrożeniem środowiska,
- przebywając na terenie otwartym należy opuścić zagrożony rejon stosując się do poleceń zawartych w komunikatach przekazywanych przez ruchome i inne środki nagłaśniające,
- przebywając w pomieszczeniach należy włączyć odbiornik radiowy lub telewizyjny na jedno z pasm lokalnych, zastosować się do przekazywanych komunikatów i poleceń.

ODWOŁANIE ALARMU

Po usłyszaniu komunikatu (sygnału) odwołania alarmu należy:

- opuścić schron (ukrycie),
- w przypadku wystąpienia skażeń poddać się zabiegom sanitarnym,
- przeprowadzić dezaktywację (w przypadku skażeń promieniotwórczych) lub odkażanie (w przypadku skażeń chemicznych) żywności, sprzętu, zwierząt gospodarskich, paszy oraz pozostałego mienia,
- przewietrzyć dokładnie wszystkie pomieszczenia,
- przeprowadzić dezaktywację lub odkażanie odzieży, w której wykonywano wymienione upřednio za-biegi i poddać się ponownie zabiegom sanitarnym,
- stosować się ściśle do poleceń organów obrony cywilnej,
- w przypadku zakażenia biologicznego stosować się ściśle do zasad profilaktyki przeciwepidemicznej, ustalonych przez jednostki służby zdrowia.
-

Numer alarmowy 112

Numer 112 działa na terenie całego kraju.

Połączenia alarmowe 112 są odbierane przez Straż Pożarną i Policję. Zachowane pozostają numery: 997 – Policja; 998 – Straż Pożarna; 999 Pogotowie Ratunkowe.

Numer 112 jest jednolitym numerem alarmowym obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej.

Numer 112 służy do powiadamiania w sytuacjach zagrożenia zdrowia, życia lub mienia: pożary, wypadki drogowe, kradzieże, włamania, w przypadku użycia przemocy, nagłe omdlenia i utrata świadomości, poważne uszkodzenie ciała i silne krwawienie, przypadki porażenia prądem, rozpoznania osoby poszukiwanej przez Policję, inna nagła sytuacja zagrażająca zdrowiu lub życiu.